

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U 2/18**, rješavajući zahtjev **devet delegata Vijeća naroda Republike Srpske**, na osnovu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2) i člana 61. st. (2) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Mirsad Ćeman, potpredsjednik

Margarita Caca-Nikolovska, potpredsjednica

Tudor Pantiru, sudija

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudija

Seada Palavrić, sutkinja

Giovanni Grasso, sudija

na sjednici održanoj 28. marta 2019. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se zahtjev **devet delegata Vijeća naroda Republike Srpske** za ocjenu ustavnosti člana 2. stav 1. Zakona o Danu Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 113/16).

Utvrđuje se da član 2. stav (1) Zakona o Danu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 113/16) koji glasi: „Na osnovu potvrđene volje građana Republike Srpske, 9. januar se utvrđuje kao Dan Republike“ nije u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 1.1. i članom 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i članom VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

Ukida se član 2. stav (1) Zakona o Danu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 113/16) koji glasi: „Na osnovu potvrđene volje građana Republike Srpske, 9. januar se utvrđuje kao Dan Republike“ u skladu sa članom 61. stav (2) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Ukinuti član 2. stav (1) Zakona o Danu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 113/16) koji glasi: „Na osnovu potvrđene volje građana Republike Srpske, 9. januar se utvrđuje kao Dan Republike“ prestaje da važi narednog dana od dana objavljivanja ove odluke u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ u skladu sa članom 61. stav (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“, „Službenom glasniku Republike Srpske“ i „Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine“.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Devet delegata Vijeća naroda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: podnosioci zahtjeva) podnijelo je 5. januara 2018. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu ustavnosti člana 2. stav 1. Zakona o Danu Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 113/16 od 30. decembra 2016. godine; u daljnjem tekstu: osporena odredba).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Narodne skupštine Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Narodna skupština) zatraženo je 29. januara 2018. godine da dostavi odgovor na zahtjev.
3. Narodna skupština je odgovor dostavila 30. marta 2018. godine.

III. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

4. Podnosioci zahtjeva tvrde da je osporena odredba u suprotnosti sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustav BiH), članom II/4. Ustava BiH u vezi sa članom 1.1. i članom 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), te članom VI/5. Ustava BiH. Zahtjev je formuliran na sljedeći način.

- **Bitne činjenice u vezi s odredbama Zakona o Danu Republike Srpske**

5. Podnosioci zahtjeva su najprije ukazali na član III/3.b) Ustava BiH prema kojem entiteti imaju pozitivnu ustavnu obavezu da usaglašavaju entitetske zakone i ustave sa Ustavom BiH te da, na osnovu analize zakonodavne prakse entiteta, proizlazi da u izvršenju ove obaveze ne zauzimaju proaktivan stav. Zbog toga se, kako navodi, pravna sigurnost ostvaruje tzv. negativnom zaštitom ustavnosti, odnosno kontrolom koju provodi Ustavni sud i obavezom entiteta da poštuju i provode odluke Ustavnog suda u skladu sa članom VI/5. Ustava BiH.
6. Podnosioci zahtjeva su ukazali da je Ustavni sud u Odluci o dopustivosti i meritumu broj U 3/13 od 26. novembra 2015. godine utvrdio da je neustavna odredba člana 3.b) Zakona o praznicima („Službeni glasnik RS“ broj 43/07), te naložio Narodnoj skupštini da je u roku od šest mjeseci usaglasa s Ustavom BiH. Zahtjev Narodne skupštine za preispitivanje ove odluke Ustavni sud je odbio aktom broj U 3/13 od 19. septembra 2016. godine.
7. Ustavni sud je Rješenjem broj U 3/13 od 30. septembra 2016. godine utvrdio da Odluka Ustavnog suda broj U 3/13 nije izvršena, te je član 3.b) Zakona o praznicima Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 43/07) stavio van snage narednog dana od dana objavljivanja navedenog rješenja („Službeni glasnik RS“ broj 100/16 od 25. novembra 2016. godine). Citirana norma je prestala važiti 26. novembra 2016. godine.
8. Narodna skupština je 15. jula 2016. godine, tj. nakon donošenja Odluke Ustavnog suda broj U 3/13, donijela Odluku o referendumu sa referendumskim pitanjem: „Da li podržavate da se 9. januar obilježava i slavi kao Dan Republike Srpske?“ Klub Bošnjaka u Vijeću naroda Narodne skupštine pokrenuo je postupak za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa. Ustavni sud RS je Odlukom broj UV-7/16 odlučio da Odlukom o referendumu nije povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.
9. Ovlašteni podnosioci su 24. i 29. augusta, te 3. septembra 2016. godine Ustavnom sudu podnijeli zahtjeve „za rješavanje ustavnopravnog spora sa entitetom Republika Srpska“ u vezi s Odlukom o raspisivanju republičkog referenduma broj 02/1-021-894/16 od 15. jula 2016. godine („Službeni glasnik RS“ broj 68/16; u daljnjem tekstu: Odluka o referendumu), te zatražili donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud obustavio primjenu Odluke o referendumu do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.
10. Ustavni sud je donio Odluku o privremenoj mjeri broj U 10/16 od 17. septembra 2016. godine kojom je naloženo da se privremeno obustavlja primjena Odluke o referendumu.

11. Vlada RS je 25. septembra 2016. godine provela referendum na kojem je glasalo 697.069 glasača, a 99,81 % se izjasnilo da podržavaju da se 9. januar obilježava kao Dan Republike (Odluka Narodne skupštine o rezultatima republičkog referenduma, „Službeni glasnik RS“ broj 87/16).
12. Narodna skupština je 25. oktobra 2016. godine usvojila Zakon o Danu Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 113/16 od 30. decembra 2016. godine). Članom 2. stav 1. citiranog zakona određeno je: „(1) Na osnovu potvrđene volje građana Republike Srpske, 9. januar se utvrđuje kao Dan Republike.“
13. Ustavni sud je 1. decembra 2016. godine donio Odluku o dopustivosti i meritumu broj U 10/16 kojom je poništio rezultate referenduma na osnovu Odluke o referendumu koja nije u skladu s Ustavom BiH i koji je proveden suprotno odluci o privremenoj mjeri.
14. Klub Bošnjaka u Vijeću naroda Narodne skupštine je od Ustavnog suda RS zatražio zaštitu vitalnog nacionalnog interesa smatrajući da se Zakonom o Danu Republike Srpske krše osnovna ljudska prava bošnjačkog naroda. Ustavni sud RS je Odlukom broj UV-14/16 od 22. decembra 2016. godine utvrdio da osporenim zakonom nije povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

Argumenti za ocjenu ustavnosti

15. Podnosioci zahtjeva ističu da je osporenom odredbom utvrđeno, kao i u prethodno važećem članu 3.b) Zakona o praznicima Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 43/07), da se za Dan Republike određuje „9. januar“, te da je ovaj datum utvrđen na osnovu „potvrđene volje građana“ na referendumu koji je održan 25. septembra 2016. godine.
16. Podnosioci zahtjeva su se pozvali na sve argumente koje je Ustavni sud iznio u svojoj Odluci broj U 3/13 od 26. novembra 2015. godine, u tački 75. i dalje. Podnosioci zahtjeva ističu da od dana donošenja Odluke broj U 3/13 nisu izmijenjene pravne i činjenične okolnosti, pa da samim tim isto neustavno zakonsko rješenje koje je svoje uporište našlo u osporenoj odredbi nema svoje opravdanje. Prema stavu podnosilaca zahtjeva „9. januar“ kao javni praznik i dan jednog entiteta nalazi inspiraciju u historijskom događaju koji ne involvira nesrpsko stanovništvo i koji je odraz političke volje samo jednog naroda. Shodno tome, „9. januar“ ne predstavlja simboliku zajedničkog, kolektivnog sjećanja koja može doprinijeti jačanju kolektivnog identiteta kao vrijednostima koje imaju poseban značaj u multietničkom društvu koje se zasniva na uvažavanju i poštovanju različitosti kao osnovnih vrijednosti modernog demokratskog društva. Dan „9. januar“ je datum koji privilegira samo Srbe, a druge i drugačije stavlja u diskriminirajući položaj. Stoga, pozivajući se na stav Venecijanske komisije, smatra da se kao takav „ne može smatrati saglasnim s osnovnim vrijednostima izjavljenim u Ustavu Republike Srpske, tj. s poštovanjem ljudskog dostojanstva,

slobode i jednakosti, nacionalne ravnopravnosti, s demokratskim institucijama, vladavinom prava, socijalnom pravdom, pluralističkim društvom, garantiranjem i zaštitom ljudskih sloboda i prava, kao i prava manjinskih grupa u skladu s međunarodnim standardima, zabranom diskriminacije“ (tačka 79. Odluke Ustavnog suda broj U 3/13 od 26. novembra 2015. godine).

17. Podnosioci zahtjeva smatraju da na naprijed navedeno ne utječe ni činjenica da je zakonodavac u RS odlučio da se pozove na „potvrđenu volju građana“ pri donošenju osporene odredbe. Prema njihovom mišljenju, bez obzira da li je odluka zakonodavnog tijela entiteta bila izvorna volja zakonodavca ili građana na referendumu, odluka *per se* mora biti u skladu s Ustavom BiH. U vezi s tim, ukazano je na Odluku Ustavnog suda broj U 10/16 u kojoj je utvrđeno da je Odluka o referendumu u suprotnosti sa čl. I/2. i VI/5. Ustava BiH, te poništeni rezultati referenduma kao neustavni.
18. Slijedom navedenog, podnosioci zahtjeva smatraju da, bez obzira da li se osporena odredba posmatra kroz prizmu neustavne građanske volje ili neustavnog građanskog legitimiteta ili izolirano, bez obzira na neustavni referendum, ona je neustavna kako zbog razloga koji su navedeni u tački 75. i dalje Odluke Ustavnog suda broj U 3/13 tako i zbog razloga koji su navedeni u tački 34. Odluke Ustavnog suda broj U 10/16.
19. Nadalje, podnosioci zahtjeva ističu da su se ponovnim utvrđivanjem „9. januara“ kao Dana Republike vlasti entiteta direktno usprotivile i odbile da provedu odluke Ustavnog suda br. U 3/13 i U 10/16, što je protivno članu VI/5. Ustava BiH. Prema njihovom mišljenju, radi se o principijelnom protivljenju ustavnoj obavezi poštovanja konačnih i obavezujućih odluka Ustavnog suda. U prilog navedenom ukazano je na izjave koje su, vremenski, uslijedile nakon donošenja Odluke Ustavnog suda broj U 3/13: Nedeljka Čubrilovića, predsjednika Narodne skupštine („Republika Srpska kao trajna ustavna i politička kategorija, sa statusom državotvorne jedinice u BiH, ne može i nikada neće ukinuti 9. januar kao Dan Republike i da će ga trajno obeležavati“); Mladena Ivanića, člana Predsjedništva BiH („[...] naš praznik jeste 9. januar, dan kada je voljom srpskog naroda nastala Republika Srpska. Taj dan mi ćemo slaviti dok smo živi, i nikakav sud niti sudska odluka nas u tome ne mogu spriječiti“) i Milorada Dodika, predsjednika RS („I dalje ćemo slaviti naš praznik, a 9. januara naredne godine imaćemo veliku svečanu akademiju“). Prema mišljenju podnosilaca zahtjeva, proizlazi da su predstavnici zakonodavne, izvršne i sudske vlasti RS sistematski, otvoreno, institucionalno, javno i agresivno zauzeli stav da neće izvršiti konačne i obavezujuće odluke Ustavnog suda br. U 3/13 i U 10/16.

20. Podnosioci zahtjeva su ukazali da u skladu sa članom I/2. Ustava BiH, BiH bi trebala funkcionirati kao pravna država. Prema njihovom stavu, dva su aspekta pravne države: prvi (formalna pravna država) odnosi se na tzv. državu zakona u kojoj vlada podjela vlasti i u kojoj se ljudska prava i slobode mogu ograničiti jedino zakonom; drugi obuhvaća materijalno načelo, tzv. državu pravde u kojoj se moraju poštovati ljudska prava i slobode u svojoj suštini. Nadalje, ukazano je da je Ustavni sud, slijedeći praksu Evropskog suda, utvrdio da je izvršenje konačnih i obavezujućih sudskih odluka sastavni dio procesa odlučivanja sudskih tijela i ima odlučnu važnost za ostvarivanje prava, kao i da će postojati povreda prava kada država ne nudi garanciju subjektu kojeg se odluka tiče da će ona biti i izvršena (*mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 1177/05 od 13. jula 2006. godine i Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 1307/08 od 9. jula 2010. godine).
21. Slijedom navedenog, podnosioci zahtjeva smatraju da utvrđivanje „9. januara“ kao Dana Republike nije rezultiralo samo kršenjem člana VI/5. Ustava BH već da predstavlja „jaču kvalifikaciju suprotstavljanja savremenim principima funkcionisanja pravne i demokratske države, što izaziva veliku i sveopštu napetost u cijeloj državi, uključujući, ali ne ograničavajući se na uznemirenost kod građana, narušavanje političkih odnosa među nosiocima javne vlasti i potkopavanje procesa integracije BiH u Evropsku uniju“. Time je, kako navode podnosioci zahtjeva, prekršen i član I/2. Ustava BiH.
22. Najzad, podnosioci zahtjeva su istakli i da neustavnost osporene odredbe ima mnogo ozbiljniju dimenziju u kontekstu BiH. Prema njihovom mišljenju, u konkretnoj situaciji nema mjesta političko-pravnom konformizmu jer bi to značilo potvrdu da se pravna država u BiH ne može braniti monopolom sile nadležnih institucija i faktičkom snagom države koju mora pokazati. S druge strane, predmetni referendum, a i ostali referendumi koje je RS težila da provede, očigledno ukazuju da demokratski institut – referendum zloupotrebljavaju javne vlasti u RS protiv bazičnih ustavnopravnih načela iz Ustava BiH, kao što je pravna država.

- Prijedlog podnosilaca zahtjeva

23. Podnosioci zahtjeva su predložili da se predmetni zahtjev usvoji, da se utvrdi da osporena odredba nije u saglasnosti sa čl. I/2. i VI/5. Ustava BiH, te članom II/4. Ustava BiH u vezi sa čl. 1.1. i 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, te da u skladu sa članom 61. st. (2) i (3) Pravila Ustavnog suda osporena odredba prestaje važiti narednog dana od dana objavljivanja odluke Ustavnog suda.

b) Odgovor na zahtjev

24. Narodna skupština je istakla da je ustavna i zakonska osnovanost određivanja republičkih praznika, pored ostalog, sadržana u konstitutivnim aktima organa i institucija RS. U vezi s tim je ukazano na: Odluku o osnivanju Skupštine srpskog naroda u BiH („Službeni glasnik srpskog naroda u BiH“ broj 1/1992) u kojoj je navedeno: „Skupština srpskog naroda u BiH razmatraće i odlučivati o pitanjima koja se odnose na ostvarivanje ravnopravnosti srpskog naroda sa ostalim narodima i narodnostima koji žive u BiH [...]“; Deklaraciju Skupštine srpskog naroda u BiH („Službeni glasnik srpskog naroda u BiH“ broj 1/1992) u kojoj je navedeno: „Skupština [...] poziva skupštine drugih naroda koji hoće da žive u zajedničkoj saveznoj državi, da podrže prava i interese srpskog naroda u BiH.“ Nadalje, ukazano je da je Ustavom RS utvrđeno da će se njime garantirati „[...] ravnopravnost i jednakost naroda i građana pred zakonom i zaštita od bilo kog oblika diskriminacije“ (Deklaracija o proglašenju Republike srpskog naroda u BiH, „Službeni glasnik srpskog naroda u BiH“ broj 2/1992). „Građani Republike su ravnopravni u slobodama, pravima i dužnostima, jednaki su pred zakonom i uživaju ista prava, zaštitu, bez obzira na [...] nacionalnu pripadnost, vjeroispovijest [...] ili druga lična svojstva“ (čl. 1. i 10. Ustava Srpske Republike BiH, „Službeni glasnik srpskog naroda u BiH“ broj 3/1992); „Sloboda vjeroispovijesti je zajamčena, vjerske zajednice su jednake pred zakonom [...]“ (Deklaracija o državnom i političkom uređenju države, „Službeni glasnik srpskog naroda u BiH“ broj 14/1992); „Svim građanima druge nacionalnosti priznaće se sva prava prema Ustavu i zakonima [...]“ (Deklaracija o uspostavljanju mira, „Službeni glasnik srpskog naroda u BiH“ broj 15/1992); „Republika Srpska saraduje s organima međunarodne zajednice u ostvarivanju ljudskih i manjinskih prava“ (Deklaracija o završetku rata, „Službeni glasnik srpskog naroda u BiH“ broj 19/92).
25. Nadalje, Narodna skupština je istakla da su u Preambuli Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH (u daljnjem tekstu: Opći okvirni sporazum) kao strane navedene: BiH, Republika Hrvatska i SR Jugoslavija, te je, pored ostalog, navedeno da strane potpisnice potvrđuju prihvaćanje i Osnovnih načela dogovorenih u Ženevi 8. septembra 1995. godine i Njujorku 26. septembra 1995. godine. U tački 2. prvog dijela tog dokumenta navodi se: „Bosna i Hercegovina [...] sastoji se od dva entiteta, Federacije BiH i Republike Srpske“, a u tački 2.2.: „Svaki entitet nastavlja postojati u skladu sa svojim sadašnjim Ustavom (izmijenjenim i dopunjenim tako da je u skladu sa ovim osnovnim principima).“ Ukazano je i da je, prema ocjeni Venecijanske komisije, Ustav RS usklađen sa Ustavom BiH.
26. Prema mišljenju Narodne skupštine, naprijed citirane odredbe potvrđuju priznanje kontinuiteta, subjektiviteta i pravnog poretka RS „u skladu sa svojim ustavom“ koji je donesen 28. februara 1992. godine. Prema stavu Narodne skupštine, to dalje znači ostajanje na snazi zakona, propisa i

pravila u onoj mjeri u kojoj nisu u suprotnosti s Aneksom IV Općeg okvirnog sporazuma (Ustav BiH) dok drugačije ne odredi nadležno državno tijelo.

27. Nadalje, ukazano je da je nakon potpisivanja Općeg okvirnog sporazuma RS „odustala“ od „zahtjeva da se nalazi u sastavu države Jugoslavije kao njena federalna jedinica“ (kako je bilo određeno Deklaracijom od 9. januara 1992. godine), te „da će izvršiti teritorijalno razgraničenje sa drugim narodima BiH“ (član 3. Deklaracije).
28. Shodno navedenom, prema stavu Narodne skupštine, nesporan je faktički i pravni kontinuitet RS od 1992. godine do danas. U vezi s tim je ukazano i da je važenje člana 5. Deklaracije i člana 10. Ustava RS potvrđeno i članom 2. Aneksa II na Ustav BiH „Produženje zakona“ jer su u pitanju „propisi [...] koji su na snazi na teritoriji BiH u trenutku stupanja na snagu Ustava BiH i koji su ostali na snazi jer nisu u suprotnosti sa tim Ustavom“.
29. Imajući u vidu da je u vrijeme donošenja Deklaracije koja je u članu 5. (garancija pune ravnopravnosti i jednakosti naroda i građana pred zakonom i zaštita od bilo kojeg oblika diskriminacije) kao prioritet iskazala standard osiguranja i zaštite ljudskih prava, Narodna skupština je istakla da je to dovoljan razlog da se upravo datum njenog donošenja (9. januar) bira i odredi kao Dan Republike.
30. Narodna skupština je dalje istakla da je, provodeći Odluku Ustavnog suda (U 4/04), donijela Zakon o praznicima RS 30. marta 2007. godine. Zakon je donesen u redovnoj proceduri za donošenje zakona, uz učešće predstavnika sva tri konstitutivna naroda.
31. Nadalje, Narodna skupština je istakla da je povodom zahtjeva za ocjenu ustavnosti ovog zakona u predmetu broj U 3/13 donijela Deklaraciju („Službeni glasnik RS“ broj 46/15). Tom prilikom je istaknuto da se radi o političkom, a ne o pravnom zahtjevu, čiji je prikriveni cilj negacija legaliteta i legitimiteta RS i dejtonskog ustavnopravnog poretka BiH. Također je ukazano i da su praznici zasnovani na načelu nediskriminacije i da ne ugrožavaju nacionalni i vjerski identitet i ravnopravnost niti jednog od konstitutivnih naroda i da su u skladu s univerzalnim vrijednostima, evropskim tekovinama i dobrim praksama i iskustvima.
32. Nadalje, ukazano je da je Narodna skupština, u skladu sa Ustavom RS i Zakonom o referendumu i građanskoj inicijativi, raspisala i 25. septembra 2016. godine održala republički referendum na kojem je glasalo 679.069 birača, od kojih se 99,81 % izjasnilo da podržava da se 9. januar obilježava kao Dan Republike.
33. Provodeći volju građana iskazanu na referendumu, Narodna skupština je 25. oktobra 2016. godine usvojila novi Zakon o Danu Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 113/16). Osporeni član

2. stav 1. glasi: „Na osnovu potvrđene volje građana Republike Srpske, 9. januar se utvrđuje kao Dan Republike Srpske.“ Dalje je određeno da se ovaj dan obilježava i praznuje kao sekularni praznik, te da Vlada RS svojom odlukom uređuje način obilježavanja i praznovanja.
34. Nadalje, ukazano je da se Dan Republike obilježava kao dan osnivanja i proglašenja RS, koja je svoj Ustav donijela 28. februara 1992. godine, tj. prije Ustava BiH, s kojim je, nakon njegovog donošenja (14. decembar 1995. godine), usklađen, a koji u Aneksu II (Prelazne odredbe) propisuje: „Svi zakoni, propisi i sudski poslovници, koji su na snazi na teritoriji Bosne i Hercegovine u trenutku kada Ustav stupi na snagu, ostaće na snazi u onoj mjeri u kojoj nisu u suprotnosti sa Ustavom dok drugačije ne odredi nadležni organ vlasti Bosne i Hercegovine.“
35. Narodna skupština je istakla da je Klub Bošnjaka u Vijeću naroda RS pred Ustavnim sudom RS pokrenuo postupak za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa tvrdeći da su prekršena osnovna ljudska prava bošnjačkog naroda, odnosno da se ovim zakonom srpski narod stavlja u privilegiran položaj u odnosu na ostale narode i građane RS. Ustavni sud RS je Odlukom broj UV-14/16 od 22. decembra 2016. godine utvrdio da osporenim zakonom nije povrijeđen vitalni interes bošnjačkog naroda. Odluke Ustavnog suda RS su „opšteobavezne i izvršne na teritoriji RS“.
36. Nadalje, Narodna skupština je iscrpno citirala odredbe Ustava RS i Zakona o referendumu i građanskoj inicijativi na kojim je zasnovan zaključak da je referendum o Danu Republike ustavan i zakonit.
37. Slijedom navedenog, Narodna skupština smatra da su navodi podnosioca zahtjeva da organi zakonodavne, izvršne i sudske vlasti, kao i nosioci javnih funkcija ne izvršavaju odluke Ustavnog suda neistiniti, neosnovani i neprihvatljivi. Prema stavu Narodne skupštine, donošenjem potpuno novog zakona kojim je utvrđeno da je 9. januar Dan Republike, RS je provela odluke Ustavnog suda u predmetima br. U 3/13 i U 10/16.
38. Narodna skupština je dalje istakla da se zahtjev za ocjenu ustavnosti osporenog člana 2. stav 1. Zakona o Danu Republike u cijelosti zasniva na navođenju i obrazloženju ranije donesenih odluka Ustavnog suda, a da se istovremeno ne navodi kojim se činjenjem ili nečinjenjem u obilježavanju Dana Republike ugrožavaju prava i slobode građana bošnjačke i hrvatske nacionalnosti i vjeroispovijesti.
39. Narodna skupština je istakla da se Ustavni sud u Odluci broj U 3/13 pozvao na svoju raniju praksu da: „Praznici ne mogu biti regulirani na način da preferiraju niti jedan od konstitutivnih naroda, odnosno da će to biti slučaj ukoliko su regulirani tako da odražavaju historiju, tradiciju, običaje, religiju i druge vrijednosti samo jednog naroda.“ Nadalje, ukazano je da je Ustavni sud u Odluci

- broj U 3/13 zaključio: „Članom 3.b) Zakona o praznicima kojim je određeno da se Dan Republike obilježava 9. januara uspostavlja se povlašteni položaj pripadnika srpskog naroda u odnosu na pripadnike bošnjačkog i hrvatskog naroda, Ostalih i građana Republike Srpske“ zbog činjenice da taj datum predstavlja dio historijskog naslijeđa samo srpskog naroda, i zbog čega je Ustavni sud utvrdio da je osporeni član u suprotnosti s Ustavom i pobrojanim međunarodnim instrumentima.
40. Prema mišljenju Narodne skupštine, u predmetu broj U 3/13 Ustavni sud se upustio u ocjenjivanje percepcije, historijskih činjenica, naglašavanje različitosti kao problema, a ne kao bogatstva ovog društva, a što dovodi do urušavanja autoriteta Ustavnog suda.
41. Narodna skupština je dalje ukazala da je Ustavni sud u Odluci broj U 18/16 istakao da je referendum, održan 29. februara i 1. marta 1992. godine o statusu BiH, proveden na cijeloj teritoriji BiH, da su bili pozvani svi građani BiH s pravom glasa bez razlike, da je glasalo više od 64 % građana, od čega se 99,44 % izjasnilo za „suverenu i nezavisnu BiH, državu ravnopravnih građana, naroda BiH – Muslimana, Srba, Hrvata i pripadnika drugih naroda koji u njoj žive. Prema mišljenju međunarodnih posmatrača, referendum je obavljen prema međunarodnim demokratskim standardima“. Narodna skupština ističe da je na istim načelima međunarodnog i unutrašnjeg prava raspisan i proveden i referendum o Danu Republike.
42. Prema stavu Narodne skupštine, postupci provedeni prilikom raspravljanja i odlučivanja u ustavnim sporovima br. U 3/13 i U 18/16 jasno ukazuju na nejednak i diskriminatorski tretman podnosioca zahtjeva u ovim predmetima, koji provodi većina u Ustavnom sudu u korist podnosioca zahtjeva u predmetu broj U 3/13. U prilog navedenom ukazano je na, kako je navedeno, tri favorizirajuće razlike bez razumnog osnova učinjene u ustavnom sporu broj U 3/13 u odnosu na ustavni spor broj U 18/16. Ovim se, prema stavu Narodne skupštine, vrijeđa načelo konstitutivnosti naroda iz Preambule Ustava BiH.
43. U prilog navedenom, Narodna skupština je ukazala da je u predmetu broj U 3/13 postupak poštovan u dijelu koji se odnosi na javnu raspravu kao oblik demokratskog uključivanja podnosioca zahtjeva i opće javnosti u raspravu o pitanju nacionalne ravnopravnosti i na pozivanje respektabilnog broja javnih radnika da iznesu svoje mišljenje. Pozvani su i međunarodni predstavnici u BiH da se izjasne kao prijatelji suda, te je traženo i mišljenje Venecijanske komisije. Time je dat značaj pitanju o kojem se raspravlja, ali i podnosiocu zahtjeva.
44. U predmetu broj U 18/16 bilo je potpuno drugačije. Iako su podnosioci zahtjeva tražili da se održi javna rasprava, pozovu istaknuti javni radnici da iznesu svoje mišljenje, da se zatraži mišljenje Venecijanske komisije, ovi prijedlozi su odbijeni. To, prema mišljenju Narodne skupštine, potvrđuje

da sudijska većina nije željela da dopusti jednak tretman podnosilaca zahtjeva u predmetu broj U 18/16 sa podnosiocem zahtjeva u predmetu broj U 3/13. Prema mišljenju Narodne skupštine, po svemu sudeći ovo iz razloga što je sudijska većina imala bojazan da neće moći dati odgovore na pitanja koja su se postavljala u predmetu broj U 18/16.

45. Nadalje, ukazano je da neuvažavanje specifičnosti bosanskohercegovačkog društva, historijskog naslijeđa i nekorektno i neosnovano poređenje pojedinačnih apelacija sa zahtjevima za ocjenu ustavnosti ukazuje na nespornost jednog dijela „kompaktne sudijske većine“ u Ustavnom sudu, koja se uvijek na jednak način izjašnjavala, da se upusti u razmatranje i odlučivanje na onom pravničkom nivou koji zahtijevaju mjesto, uloga i nadležnost Ustavnog suda.
46. Nadalje, Narodna skupština je ukazala i posebno naglasila različita obrazloženje Ustavnog suda u odlukama br. U 3/13 i U 18/16 iako je Ustavni sud, u suštini, odlučivao o identičnim pitanjima – o datumima koji su odabrani za obilježavanje historijskih i političkih događaja. U oba predmeta radilo se o zahtjevima za ocjenu ustavnosti jednog datuma koji je proglašen za praznik i pitanju da li se time narušava status, odnosno percepcija koju ima jedan ili dva konstitutivna naroda i da li je izvršena diskriminacija.
47. Narodna skupština je istakla da je Ustavni sud u Odluci broj U 3/13 zaključio da je Zakon o praznicima donesen u legalnoj proceduri u Narodnoj skupštini, da u proceduri donošenja zakona nije bilo diskriminatorskog postupanja, kao i da je zakon donesen u implementaciji odluke Ustavnog suda. Međutim, u predmetu broj U 18/16 radilo se o Odluci o referendumu o nezavisnosti BiH koja je donesena i provedena uz neprihvatanje cijelog jednog naroda, koji je i u to vrijeme bio konstitutivan, da učestvuje u referendumu, ali Ustavni sud ovu činjenicu uopće nije uzeo u obzir.
48. Nezavisnost BiH i njeno samostalno državno egzistiranje kao države u postojećim granicama i sa unutrašnjom strukturom definiranom Ustavom BiH je nesporna činjenica od stupanja na snagu Ustava 1995. godine. Međutim, Narodna skupština ističe da u predmetu broj U 18/16 zahtjevom nije problematizirana nezavisnost države BiH i obrazloženje se može smatrati profesionalnim promašajem ili pokušajem da se zamagli različito odlučivanje u sličnim ili istovjetnim situacijama.
49. Narodna skupština smatra da je u predmetu broj U 18/16 u vezi s Odlukom o referendumu i izborom 1. marta nelogičan i neosnovan stav Ustavnog suda u predmetu broj U 3/13 o izboru 9. januara jer on „[...] kao datum obilježavanja praznika Dan Republike nema simboliku kolektivnog zajedničkog sjećanja koje može doprinijeti jačanju kolektivnog identiteta kao vrijednostima koje imaju poseban značaj u multietničkom društvu koje se zasniva na uvažavanju i poštovanju različitosti kao osnovnih vrijednosti modernog demokratskog društva. U tom smislu, izbor 9.

- januara za obilježavanje Dana Republike kao jednog od praznika entiteta koji predstavlja ustavnu kategoriju i kao takav mora predstavljati i sve građane Republike Srpske kojima i sam Ustav Republike Srpske priznaje jednaka prava nije u skladu s ustavnom obavezom o nediskriminaciji u smislu prava grupa, jer uspostavlja povlašteni položaj samo jednog, srpskog naroda, čiji su predstavnici 9. januara 1992. godine, bez učešća predstavnika Bošnjaka, Hrvata i Ostalih, donijeli Deklaraciju o proglašenju Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine, koja predstavlja jednostrani akt.“
50. Prema mišljenju Narodne skupštine, Ustavni sud je u predmetu broj U 18/16 morao, slijedeći naprijed citiranu praksu u predmetu broj U 3/13, odgovoriti na pitanja koja se odnose na to: da li izbor 1. marta kao datuma obilježavanja praznika ima simboliku kolektivnog zajedničkog sjećanja koje može doprinijeti jačanju kolektivnog identiteta kao vrijednostima koje imaju poseban značaj u multietničkom društvu koje se zasniva na uvažavanju i poštovanju različitosti kao osnovnih vrijednosti modernog demokratskog društva; da li izbor 1. marta kao jednog od praznika entiteta koji predstavlja ustavnu kategoriju mora predstavljati i sve konstitutivne narode tog entiteta; da li je zakonska odredba o izboru 1. marta kao praznika u skladu s ustavnom obavezom o nediskriminaciji u smislu prava grupa i da li se uspostavlja povlašteni položaj samo dva konstitutivna naroda.
51. Narodna skupština ističe da je nesporno da su 1. marta pripadnici dva konstitutivna naroda, bez učešća srpskog naroda, donijeli odluku o nezavisnosti koja u odnosu na pripadnike srpskog naroda predstavlja jednostrani akt. Stoga se, prema mišljenju Narodne skupštine, postavlja pitanje da li je, u historijskom vrednovanju, moguće govoriti da izbor 1. marta srpskom narodu ukazuje na tragične događaje nakon tog dana, uključujući i tragični događaj na sam 1. mart i čime on dovodi do percepcije srpskog naroda o diskriminaciji?
52. Narodna skupština tvrdi da 1. mart predstavlja bolno sjećanje srpskog naroda u BiH na potpuno zanemarivanje i kršenje Ustava SFRJ i Ustava SRBiH o ravnopravnosti naroda, a posebno u odlučivanju o sudbonosnim pitanjima kakva su bila secesija od SFRJ i unutrašnje uređenje BiH. Ovo je rezultiralo svođenjem srpskog naroda sa statusa konstitutivnog naroda na položaj jedne nedefinirane (nekonstitutivne) difuzne manjine – za međunarodnu zajednicu i za druga dva konstitutivna naroda – svedene samo na prost zbir pojedinaca lišenih svojstva kolektiviteta u smislu kolektivnih prava konstitutivnih naroda.
53. Nadalje, ukazano je da 1. mart kod svakog pripadnika srpskog naroda u BiH budi i bolno sjećanje na dan koji se smatra uzrokom građanskog rata u BiH, tj. dan kada su predstavnici bošnjačkog (u to vrijeme muslimanskog) naroda u BiH odlučili u Kutiljerovoj radnoj grupi Konferencije o

Jugoslaviji da odbiju pregovore s predstavnicima srpskog naroda o budućoj organizaciji BiH. Stoga, tvrde da 1. mart nije, ne može i neće biti prihvaćen kod srpskog naroda kao simbol zajedništva, zajedničkog identiteta i zajedničkog pregnuća jer to nije.

54. Narodna skupština smatra da su u tom smislu 9. januar i 1. mart nerazdvojno povezani. Naime, kako navodi, 9. januar je trebalo da spriječi referendum prije nego što se konstitutivni narodi dogovore kako mora biti uređena buduća samostalna i suverena BiH. Nažalost, to se nije dogodilo i 1. mart je nastupio kao dan kada je status konstitutivnog naroda oduzet srpskom narodu u BiH. Stoga, kada je 9. januar proglašen neustavnim onda je to moralo da se dogodi i sa 1. martom.
55. Nadalje, kao protivargument da se izborom 9. januara preferira samo jedan konstitutivni narod, Narodna skupština je, pored ostalog, istakla da je 9. januar dan zajedničkog sjećanja i opominjanja za sve konstitutivne narode u BiH. U prilog navedenom ukazano je da 9. januar opominje na historijski slučaj kada su dva konstitutivna naroda i Evropska zajednica, protivno Ustavu SRBiH oduzeli srpskom narodu svojstvo konstitutivnog naroda i pravo da o budućnosti BiH, na osnovu Ustavom SRBiH određene ravnopravnosti konstitutivnih naroda, odlučuje o budućnosti BiH. Također, 9. januar je i dan koji opominje na posljedice kršenja ustavne ravnopravnosti konstitutivnih naroda. Stoga je, prema stavu Narodne skupštine, na određeni način i zajedničko djelo svih konstitutivnih naroda jer je srpski narod branio Ustav SRBiH, dok su ga druga dva naroda kršila. Zbog toga, 9. januar nije praznik samo jednog naroda, te ima simboliku dijametralno drugačiju u odnosu na krivu i neosnovanu percepciju podnosioca zahtjeva.
56. Nadalje, Narodna skupština smatra da se postavlja pitanje da li su podnosioci zahtjeva, Ustavni sud ili bilo koji organ vlasti u BiH mjerodavni da utvrđuju šta je to „zajednička simbolika“ ili u čemu se sastoji „kolektivni identitet“. U vezi s tim ističu da je 1. mart kao Dan nezavisnosti R BiH, koji nije involvirao Srbe kao konstitutivni narod, datum koji sasvim izvjesno ne doprinosi „zajedničkoj simbolici“ ili „kolektivnom identitetu“, Ustavni sud smatrao ustavnim. Zato bi, prema stavu Narodne skupštine, eventualna ocjena člana 2. stav 1. Zakona o Danu Republike kao neustavnog od strane Ustavnog suda predstavljala nejednako postupanje u jednakim slučajevima.
57. Narodna skupština je istakla da smatra zabrinjavajućim tvrdnju i prijedlog iz zahtjeva kojim se poziva na upotrebu „monopola sile nadležnih institucija i faktičke snage države koju mora pokazati“. Prema stavu Narodne skupštine, ovaj dio zahtjeva govori o uvredljivoj i nepomirljivoj odbojnosti prema postojanju RS, koja je tvorac i potpisnik svih aneksa Općeg okvirnog sporazuma, prema konstitutivnosti srpskog naroda, te i prema samom Općem okvirnom sporazumu. U vezi s tim je ukazano da navedena tvrdnja podsjeća na događaje iz oktobra, novembra i decembra 1991.

godine, te januara, februara i marta 1992. godine kada je zahtijevano da organi tadašnje BiH upotrijebe silu protiv onih koji ne prihvaćaju secesiju BiH prije dogovora o njenom unutrašnjem uređenju, a istovremeno se protivilo upotrebi državne sile SFRJ protiv onih koji su željeli da rasture SFRJ. Takvi zahtjevi su prekinuli proces pregovaranja u radnoj grupi za BiH u okviru Međunarodne konferencije o Jugoslaviji, pod predsjedavanjem ambasadora Žozea Kutiljera, iako su oni, realno gledajući, mogli da spriječe građanski rat u BiH. Prema stavu Narodne skupštine, jedino sila razuma može da uredi odnose u BiH, a monopol sile i faktičke snage države ne mogu, te Narodna skupština prednost daje pregovorima i međusobnom razumijevanju.

58. Nadalje, Narodna skupština je neosnovanom ocijenila percepciju o Danu Republike kao pravoslavnom vjerskom prazniku kojim se vrijeđaju vjerska osjećanja pripadnika drugih vjeroispovijesti. U vezi s tim je ukazano da je 9. januar 1992. godine sasvim slučajno odabran kao datum donošenja Deklaracije o proglašenju Republike srpskog naroda BiH, tj. odabrala ga je sama dinamika tadašnjih događaja koji su se odnosili na situaciju u SFRJ i u BiH. Isto vrijedi i za 28. februar 1992. godine kada je donesen i proglašen Ustav Republike srpskog naroda BiH. Narodna skupština ističe da su oba datuma birali tadašnji događaji i potreba da se reagira na postupke i akte političkih predstavnika Hrvata i Muslimana koji su bili u političkom savezu, a ne neka simbolika datuma. Prema mišljenju Narodne skupštine, u ovom dijelu se postavlja i pitanje nadležnosti Ustavnog suda s obzirom na to da vjerski praznici ne mogu biti predmet ustavnosudskog spora. Također ističe i da podnosioci zahtjeva nisu naveli bilo kakav dokaz ili činjenicu da se obilježavanjem Dana Republike, koji se samo slučajno poklapa s vjerskim praznikom, ugrožavaju bilo čija prava i vrši diskriminacija po bilo kom osnovu. Prema mišljenju Narodne skupštine, zahtjev je politički akt, a ne akt zasnovan na pravu, sadrži neprikrivenu namjeru rušenja legaliteta i legitimiteta RS i dejtonskog ustavnopravnog poretka BiH, te je očigledno neosnovan.

59. Neosnovana je, prema stavu Narodne skupštine, i argumentacija da se obilježavanjem Dana Republike 9. januara, koji je ujedno i vjerski praznik pravoslavnih vjernika, vrši diskriminacija druga dva konstitutivna naroda. Prema stavu Narodne skupštine, radi se o neprimjerenom izjednačavanju nacionalnosti i vjeroispovijesti, ukazano je da nije razumljiva frustracija i subjektivna percepcija podnosilaca zahtjeva da se Dan Republike obilježava u skladu s bilo čijim religijskim ili filozofskim uvjerenjem. Narodna skupština se pozvala i na stav Evropskog suda da „subjektivna percepcija nije dovoljna sama po sebi da se konstatira povreda prava“. Najzad, pozivajući se na član 1. Protokola broj 12 i član 1. Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, Narodna skupština je istakla da podnosioci zahtjeva nisu precizirali o kojem pravu ili slobodi se radi, pa proizlazi da je u pitanju pravo na obilježavanje Dana Republike koje,

- prema podnosiocima zahtjeva, imaju samo Srbi, i to oni pravoslavne vjeroispovijesti. Ovo pravo, prema stavu Narodne skupštine, ne postoji u pobrojanim međunarodnim instrumentima.
60. Nadalje, istaknuto je da se ni ustavnim ni zakonskim rješenjima 9. januar Dan Republike ne povezuje sa Svetim Stefanom, kao ni sa bilo kojim drugim praznikom, a što je potvrdila i Venecijanska komisija 14. oktobra 2013. godine. Dan Republike se obilježava istog dana kada i Sveti Stefan, ali republički praznik nije ustanovljen iz tog razloga i nema veze s vjerskim praznikom. Dan Republike se obilježava 9. januara jer je na taj dan 1992. godine donesena Deklaracija o proglašenju Republike srpskog naroda BiH.
61. Narodna skupština je također podsjetila da je evropska tradicija da se pored sekularnih obilježavaju i vjerski praznici, kao i da se vjerski praznici slave i kao državni praznici kako u evropskim državama tako i u institucijama Evropske unije, te najzad da pred Evropskim sudom do sada nije pokrenut niti jedan postupak da se obilježavanjem praznika na opisani način diskriminiraju prava drugih. U vezi s tim je ukazano i na stav Evropskog suda da „odluka o tome hoće li država primjenjivati tradiciju ili ne spada u polje slobodne procjene određene države“, te da „sud, pored toga, mora uzeti u obzir činjenicu da je Evropa obilježena velikom raznolikošću država od kojih se sastoji, posebno u sferi kulturnog i historijskog razvoja“.
62. Narodna skupština je istakla da se 9. januar kao Dan republike odnosi samo na RS i praznik je svih njenih konstitutivnih naroda, građana i Ostalih. Zbog toga niti jedan zakon, sudska odluka ili bilo koji drugi akt ne mogu promijeniti historijske i političke činjenice u vezi s vremenom i okolnostima osnivanja i proglašenja RS. Stoga, RS, kao trajna, ustavna, pravna, historijska i politička kategorija, sa statusom državotvorne jedinice u BiH, ne može i nikad neće ukinuti 9. januar kao Dan Republike i trajno će ga obilježavati.
63. Prema stavu Narodne skupštine, prilikom ocjene ustavnosti osporenog člana 2. stav 1. Zakona o Danu Republike trebalo bi voditi računa da iz sadržaja ove odredbe jasno proizlazi da ne diskriminira i ne dovodi u podređeni položaj bilo koji od konstitutivnih naroda u RS u ostvarivanju prava iz reda vitalnog nacionalnog interesa s obzirom na to da ne sadrži vjerske ili nacionalne elemente. S obzirom na to da se obilježava kao sekularni praznik jasno je da se na isti način tretiraju svi građani bez obzira na religiju ili nacionalne konotacije.
64. Narodna skupština smatra da osporeni član 2. stav 1. Zakona o Danu Republike nije u suprotnosti sa čl. I/2. i II/4. Ustava BiH i da postupanje RS ne predstavlja kršenje obavezne prirode odluka Ustavnog suda, ne znači suprotstavljanje savremenim načelima funkcioniranja pravne i demokratske države i ne izaziva bilo kakav vid napetosti, uključujući, ali ne ograničavajući se na

uznemirenost kod naroda i građana, narušavanje političkih odnosa među nosiocima javne vlasti i procesa integracije u Evropsku uniju.

65. Narodna skupština, također, smatra neprihvatljivim i pozivanje na član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, a u prilog čemu se pozvala na praksu Evropskog suda u vezi sa članom 14. Evropske konvencije. Također je ukazano i da ne postoji različit tretman ne samo konstitutivnih naroda nego i Ostalih i građana RS kako u obilježavanju republičkih tako i vjerskih praznika koji se poštuju na identičan način, te da različit tretman ne postoji na osnovu bilo koje zakonske odredbe.
66. Narodna skupština je istakla da se u zahtjevu kao njegovi podnosioci označava: „deset delegata u Vijeću naroda RS“, „osam delegata vijeća naroda RS“, te „Klub Bošnjaka u Vijeću naroda RS“, da se podnosioci zahtjeva nisu potrudili da tačno navedu ko je zapravo pravi podnosilac zahtjeva, a što upućuje na zaključak da se, očito, ne radi o pravnom problemu (ne)ustavnosti Zakona o Danu Republike već, prije svega, o političkoj ambiciji neprimjerenog obraćanja Ustavnom sudu. Također smatra i da je Ustavni sud trebao da pozove podnosiocima zahtjeva da ga uredi u pogledu činjenica i dokaza kojim se osporava neustavnost člana 2. stav 1. Zakona o Danu Republike. Prema mišljenju Narodne skupštine, iz obrazloženja zahtjeva nemoguće je zaključiti na koji način Zakon o Danu Republike „razlikuje, isključuje, ograničava ili daje prvenstvo“ bilo kome sa svrhom ili rezultatom koji „narušava ili kompromituje priznanje, uživanje ili vršenje pod jednakim uslovima, ljudskih prava i sloboda“ u bilo kojoj oblasti života.
67. Narodna skupština smatra da je zahtjev napisan uvredljivim jezikom i da izražava nepomirljivu odbojnost prema postojanju i ravnopravnosti entiteta u BiH, a što predstavlja antidejtonsko ponašanje koje je neprihvatljivo. Prema stavu Narodne skupštine, pozivanje na monopoliziranu silu države i faktičku snagu države u rješavanju ustavnosudskog spora, kao što je to navedeno u predmetnom zahtjevu, uvredljivo je za sve koji su u vrijeme rata živjeli i danas žive u RS, te se nastoji prikriti nedostatak dokaza i činjenica na kojim bi se zahtjev zasnovao, a što je i uvjet dopustivosti u skladu s Pravilima Ustavnog suda.
68. Narodna skupština smatra da bi bilo opravdano, u skladu sa članom 46. Pravila Ustavnog suda, u ovom predmetu organizirati javnu raspravu u okviru plenarne sjednice.

IV. Relevantni propisi

69. **Ustav Bosne i Hercegovine** u relevantnom dijelu glasi:

PREAMBULA

(...)

Podsjećajući se na Osnovna načela usaglašena u Ženevi 8. 9. 1995. godine i u Njujorku 26. 9. 1995. godine, Bošnjaci, Hrvati i Srbi, kao konstitutivni narodi (u zajednici s ostalima), i građani Bosne i Hercegovine ovim utvrđuju Ustav Bosne i Hercegovine:

(...)

Član I/2.

Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniše u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora.

Član I/3.

Bosna i Hercegovina se sastoji od dva entiteta: Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske (u daljem tekstu "entiteti").

Član II/4.

Uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovom članu ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovog Ustava, osigurano je svim licima u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je pol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

Član VI/5.

Odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Aneks II

Prelazne odredbe

(...)

2. Kontinuitet pravnih propisa

Svi zakoni, propisi i sudski poslovnici, koji su na snazi na teritoriji Bosne i Hercegovine u trenutku kada Ustav stupi na snagu, ostaće na snazi u onoj mjeri u kojoj nisu u suprotnosti sa Ustavom dok drugačije ne odredi nadležni organ vlasti Bosne i Hercegovine.

(...)

70. **Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije** usvojena na plenarnoj sjednici Generalne skupštine Ujedinjenih naroda 21. decembra 1965. godine („Službeni list SFRJ – međunarodni ugovori i drugi sporazumi“ broj 31/67; za potrebe ove odluke koristi se tekst propisa kako je objavljen u službenim glasilima jer nije objavljen na svim službenim jezicima i pismima) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

1. U ovoj konvenciji izraz "rasna diskriminacija" odnosi se na svako razlikovanje, isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva koji se zasniva na rasi, boji, precima, nacionalnom ili etničkom poreklu koji imaju za cilj ili za rezultat da naruše ili da kompromituju priznavanje, uživanje ili vršenje, pod jednakim uslovima, prava čoveka i osnovnih sloboda i političkoj, ekonomskoj, socijalnoj i kulturnoj oblasti ili u svakoj drugoj oblasti javnog života.

Član 2.

1. Države članice osuđuju rasnu diskriminaciju i obavezuju se da svim odgovarajućim sredstvima i bez odlaganja sprovode politiku koja teži da ukine svaki oblik rasne diskriminacije i da pomažu razumevanje između svih rasa, i u tom cilju:

a) Svaka država članica obavezuje se da ne počini nikakvo delo rasne diskriminacije ili ne vrši rasnu diskriminaciju protiv lica, grupa lica ili ustanova, kao i da postupa tako da se sve javne vlasti i javne, nacionalne i lokalne ustanove pridržavaju ove obaveze;

(...)

c) Svaka država članica treba da preduzme efikasne mere radi ponovnog razmatranja nacionalne i lokalne vladine politike i izmene, ukidanja ili poništenja svakog zakona i svakog propisa koji ima za cilj da zavede rasnu diskriminaciju ili da je ustali tamo gde ona postoji;

(...)

71. **Protokol broj 12 uz Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda** („Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori“ broj 8/03) glasi:

Član 1.

Opća zabrana diskriminacije

1. Uživanje svih prava utvrđenih zakonom osigurano je bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovinsko stanje, rođenje ili drugi status.

2. Nikog nijedan organ vlasti ne smije diskriminirati ni po kojem osnovu, kao što je navedeno u stavu 1.

72. **Zakon o Danu Republike Srpske** („Službeni glasnik RS“ broj 113/16) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

Ovim zakonom utvrđuje se Dan Republike Srpske (u daljem tekstu: Dan Republike) i određuje nadležni organ koji uređuje način kako građani, republički organi i organizacije, organi jedinica lokalne samouprave, privredna društva, ustanove i druge organizacije i lica koja profesionalno obavljaju uslužno-preduzetničke djelatnosti obilježavaju i praznuju Dan Republike.

Član 2.

(1) Na osnovu potvrđene volje građana Republike Srpske, 9. januar se utvrđuje kao Dan Republike.

(2) Dan Republike obilježava se i praznuje kao sekularni praznik.

Član 3.

Vlada Republike Srpske svojom odlukom uređuje način obilježavanja i praznovanja Dana Republike.

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u “Službenom glasniku Republike Srpske”.

V. Dopustivost

73. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredaba člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. Pravila Ustavnog suda.

74. Član VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

a) Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom Ustavu između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući ali ne ograničavajući se na to:

- Da li je odluka entiteta da uspostavi poseban paralelan odnos sa susjednom državom u skladu sa ovim Ustavom, uključujući i odredbe koje se odnose na suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine.

- Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa ovim Ustavom.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući, ili njegov zamjenik, bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog organa jednog entiteta.

75. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnijelo je devet delegata Vijeća naroda Republike Srpske, što znači da je zahtjev podnio ovlašten subjekt u smislu člana VI/3.a) Ustava BiH jer Vijeće naroda ima 28 delegata. Predmet osporavanja je odredba zakona koji je donijela Narodna skupština.
76. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da je predmetni zahtjev dopustiv.

VI. Meritum

77. Podnosioci zahtjeva tvrde da je osporena odredba u suprotnosti sa članom I/2. Ustava BiH, članom II/4. Ustava BiH u vezi sa članom 1.1. i članom 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i članom 1. Protokola broj 12, te članom VI/5. Ustava BiH.
78. Osporeni član 2. stav 1. Zakona o Danu Republike glasi:
- (1) Na osnovu potvrđene volje građana Republike Srpske, 9. januar se utvrđuje kao Dan Republike.*

79. U prilog svojim tvrdnjama podnosioci zahtjeva su se pozvali na argumentaciju Ustavnog suda iz Odluke broj U 3/13 od tačke 75. i dalje, te na argumentaciju Ustavnog suda iz Odluke broj 10/16 koja je, prema njihovom mišljenju, primjenjiva i u konkretnom slučaju. Podnosioci zahtjeva su najprije istakli da osporena odredba sadrži isto neustavno rješenje kao i član 3.b) Zakona o praznicima koji je Ustavni sud proglasio neustavnim i stavio van snage (predmet broj U 3/13), te da se činjenično i pravno nije promijenilo stanje u odnosu na ono koje je bilo predmet razmatranja u

predmetu broj U 3/13. Također tvrde da na drugačiji zaključak ne utječe ni činjenica da je u osporenoj odredbi 9. januar utvrđen na osnovu potvrđene volje građana jer je Ustavni sud neustavnom proglasio Odluku o referendumu i poništio rezultate referenduma provedenog na osnovu ove odluke (predmet broj U 10/16). Najzad, u prilog neustavnosti osporene odredbe ističu da ona predstavlja otvoreno odbijanje da se izvrše odluke Ustavnog suda br. U 3/13 i 10/16.

80. Ustavni sud podsjeća da je u Odluci o dopustivosti i meritumu broj U 3/13 od 26. novembra 2015. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba) predmet razmatranja bio zahtjev kojim je osporen član 3.b) Zakona o praznicima RS, a kojim je bilo određeno da se Dan Republike praznuje 9. januara. Ustavni sud je zaključio (vidi tačku 79):

„[...] da izbor 9. januara kao datuma obilježavanja praznika Dan Republike nema simboliku kolektivnog zajedničkog sjećanja koje može doprinijeti jačanju kolektivnog identiteta kao vrijednostima koje imaju poseban značaj u multietničkom društvu koje se zasniva na uvažavanju i poštovanju različitosti kao osnovnih vrijednosti modernog demokratskog društva. U tom smislu, izbor 9. januara za obilježavanje Dana Republike kao jednog od praznika entiteta koji predstavlja ustavnu kategoriju i koji kao takav mora predstavljati i sve građane Republike Srpske kojima i sâm Ustav Republike Srpske priznaje jednaka prava nije u skladu s ustavnom obavezom o nediskriminaciji u smislu prava grupa, jer uspostavlja povlašteni položaj samo jednog, srpskog naroda, čiji su predstavnici 9. januara 1992. godine, bez učešća predstavnika Bošnjaka, Hrvata i Ostalih, donijeli Deklaraciju o proglašenju Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine, koja predstavlja jednostrani akt. Kao takav, prema mišljenju Ustavnog suda, te prema stavu Venecijanske komisije, ne može se smatrati saglasnim s osnovnim vrijednostima izjavljenim u Ustavu Republike Srpske, tj. s poštovanjem ljudskog dostojanstva, slobode i jednakosti, nacionalne ravnopravnosti, s demokratskim institucijama, vladavinom prava, socijalnom pravdom, pluralističkim društvom, garantiranjem i zaštitom ljudskih sloboda i prava, kao i prava manjinskih grupa u skladu s međunarodnim standardima, zabranom diskriminacije (Preambula). [...]“

81. Nadalje, Ustavni sud je u Odluci o privremenoj mjeri broj U 10/16 od 17. septembra 2016. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba) privremeno obustavio primjenu Odluke o raspisivanju republičkog referenduma broj 02/1-021-894/16 od 15. jula 2016. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/16). Ustavni sud je, pored ostalog, konstatirao (vidi tačku 28):

„[...] Ustavni sud smatra da u ovoj fazi postupka postoji dovoljno razloga koji ukazuju na to da bi provođenje referenduma, prije nego što Ustavni sud odluči o zahtjevima koji su podneseni u konkretnom slučaju, imalo ozbiljne i neotklonjive štetne posljedice za izvršenje Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 3/13 i za nesmetan i efikasan rad Ustavnog suda u konkretnom predmetu, ali i za ustavni poredak općenito.“

82. Nadalje, Ustavni sud je donio Rješenje broj U 3/13 od 30. septembra 2016. godine (dostupno na www.ustavnisud.ba) kojim je utvrdio da Narodna skupština nije izvršila Odluku broj U 3/13. Ustavni sud je pri tome konstatirao (vidi tačku 13):

„[...] nalog da se član 3.b) Zakona o praznicima uskladi sa Ustavom Bosne i Hercegovine je zasnovan na zaključku o neustavnosti navedene odredbe, koji je pak zasnovan na pravnom shvatanju Ustavnog suda o tome da je određivanje 9. januara kao Dana Republike suprotno ustavnoj obavezi o nediskriminaciji. Imajući to u vidu, uz činjenicu da je u Odluci o referendumu utvrđeno referendumsko pitanje: 'Da li podržavate da se 9. januar obilježava i slavi kao Dan Republike Srpske?', Ustavni sud smatra da su neprihvatljivi navodi Narodne skupštine Republike Srpske da je donošenje Odluke o referendumu 'konkretna aktivnost usmjerena na izvršenje odluke Ustavnog suda'. Naime, ovako postavljeno pitanje zanemaruje Odluku Ustavnog suda broj U 3/13 i njegov stav o tome da 9. januar kao praznik entiteta 'mora predstavljati i sve građane Republike Srpske kojima i sâm Ustav Republike Srpske priznaje jednaka prava' i da taj datum kao praznik Republike Srpske 'nije u skladu s ustavnom obavezom o nediskriminaciji u smislu prava grupa, jer uspostavlja povlašteni položaj samo jednog, srpskog naroda'.“

83. Nadalje, Ustavni sud podsjeća da je u Odluci o dopustivosti i meritumu broj U 10/16 od 1. decembra 2016. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba) utvrdio da Odluka o referendumu nije u skladu sa članom I/2. i članom VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine. Također, istom odlukom su poništeni rezultati referenduma održanog 25. septembra 2016. godine zato što je referendum proveden na osnovu Odluke o referendumu za koju je utvrđeno da nije u saglasnosti s Ustavom BiH, te suprotno nalogu Ustavnog suda iz Odluke o privremenoj mjeri broj U 10/16 od 17. septembra 2016. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba). Ustavni sud je istakao (vidi tač. 37. i 39):

„[...] Referendumsko pitanje ('Da li podržavate da se 9. januar obilježava i slavi kao Dan Republike Srpske?') koje je utvrđeno osporenim Odlukom o referendumu je isto pitanje o kojem je Ustavni sud odlučio svojom Odlukom broj U 3/13. Ovo, dalje, znači da je Narodna skupština, raspisivanjem referenduma s istim pitanjem o kojem je Ustavni sud donio konačnu i obavezujuću odluku, prouzrokovala ustavni spor o kojem jedino može odlučiti Ustavni sud. Ovaj spor se, svakako, ne tiče pitanja može li ili ne može Narodna skupština raspisati referendum i da li su, kako se to navodi u odgovoru na zahtjeve, neki državni organ ili institucija za to nadležni. Ovaj spor se tiče upravo onoga što Narodna skupština neosnovano ističe da ne postoji, a to je 'nesaglasnost između Republike Srpske i neke od institucija Bosne i Hercegovine u pogledu nekog ustavnog pitanja, prava ili pravne činjenice'. Naime, donošenjem odluke u predmetu broj U 3/13 za Republiku Srpsku je nastala ustavna obaveza da izvrši odluku Ustavnog suda. Ovu ustavnu obavezu poštovanja konačne i obavezujuće odluke Ustavnog suda kao ustavne institucije Bosne i Hercegovine ne umanjuje, niti

derogira neslaganje s tom odlukom, o čemu se Narodna skupština detaljno izjasnila u odgovoru na zahtjeve. Ustavna priroda odluka Ustavnog suda znači da niti jedan organ, zakonodavni, izvršni ili sudski, nema nadležnost da o pitanjima o kojima je takvom odlukom odlučeno donosi drugačije akte, ili da te odluke propituje na bilo koji način, pa ni referendumom kao u konkretnom slučaju. Naprotiv, ustavna odredba o konačnosti i obaveznosti odluka Ustavnog suda znači samo jedno: svi organi su dužni provoditi ove odluke. Ovo su, istovremeno, i zahtjevi iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine koji propisuje princip vladavine prava čiji je neodvojiv dio izvršenje sudskih odluka. [...]

Treba napomenuti i to da Narodna skupština i dalje ima nadležnost da raspiše referendum povodom pitanja kojeg datuma će se proslavljati Dan Republike Srpske. Međutim, u ostvarivanju te nadležnosti Narodna skupština mora voditi računa o obavezujućim odlukama Ustavnog suda kao institucije Bosne i Hercegovine. Stoga, datum o kojem bi se eventualno mogao raspisati referendum u skladu s nadležnostima Narodne skupštine ne može biti 9. januar jer je to suprotno Odluci broj U 3/13. [...]"

84. Ustavni sud smatra da je naprijed citirana argumentacija iz Odluke Ustavnog suda broj U 3/13 u svemu primjenjiva i na predmetnim zahtjevom osporeni član 2. stav 1. Zakona o Danu Republike kojim je propisano da se „na osnovu potvrđene volje građana Republike Srpske, 9. januar utvrđuje kao Dan Republike“. Na drugačiji zaključak ne utječe ni činjenica da je prema osporenoj odredbi 9. januar utvrđen kao Dan Republike „na osnovu potvrđene volje građana“ imajući u vidu naprijed citirane razloge iz Odluke broj 10/16 kojom je utvrđeno da Odluka o referendumu nije u skladu s Ustavom BiH, a rezultati referenduma su poništeni.
85. Ustavni sud posebno naglašava da se ni ovom odlukom, kao ni Odlukom broj U 3/13 ne dovodi u pitanje postojanje samog praznika Dan Republike. Naime, u Odluci broj U 3/13 Ustavni sud je utvrdio da izbor 9. januara za obilježavanje Dana Republike (član 3.b) Zakona o praznicima Republike Srpske, „Službeni glasnik RS“ broj 43/07) nije u skladu s Ustavom i navedenim međunarodnim instrumentima iz razloga koji su ponovljeni i u ovoj odluci. Međutim, ni na koji način nije dovedeno u pitanje, isključeno ili ograničeno postojanje praznika – Dan Republike kao jednog od praznika entiteta RS (koji je ustavna kategorija u smislu člana I/3. Ustava BiH) određenih članom 2. istog zakona. Također, ni ovom odlukom, kao ni Odlukom broj U 10/16 ne dovodi se u pitanje, ne isključuje i ne ograničava nadležnost Narodne skupštine da raspiše referendum povodom pitanja kojeg datuma će se proslavljati Dan Republike, ali, iz razloga koji su ponovljeni i u ovoj odluci, datum o kojem bi se eventualno mogao raspisati referendum u skladu s nadležnostima Narodne skupštine ne može biti 9. januar. S druge strane, Ustavni sud naglašava da nepoštovanje i neprovođenje njegovih odluka, navedenih u tač. 81-83, predstavlja kršenje Ustava Bosne i Hercegovine jer je suprotno vladavini prava i podriiva autoritet ovog suda.

86. Ustavni sud zaključuje da osporena odredba nije u skladu sa članom I/2. Ustava BiH, članom II/4. Ustava BiH u vezi sa članom 1.1. i članom 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i članom 1. Protokola broj 12. uz Evropsku konvenciju, te članom VI/5. Ustava BiH.

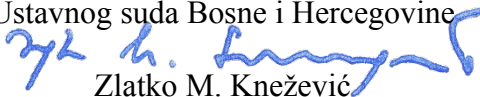
VII. Zaključak

87. Ustavni sud zaključuje da član 2. stav 1. Zakona o Danu Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 113/16) nije u skladu sa članom I/2. Ustava BiH, članom II/4. Ustava BiH u vezi sa članom 1.1. i članom 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, te članom VI/5. Ustava BiH.

88. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2) i člana 61. st. (2) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

89. U smislu člana 43. Pravila Ustavnog suda, aneks ove odluke čine izdvojena mišljenja predsjednika Zlatka M. Kneževića i sudije Miodraga Simovića.

90. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Zlatko M. Knežević

IZDVOJENO MIŠLJENJE O NESLAGANJU PREDSJEDNIKA ZLATKA M. KNEŽEVIĆA

Nažalost, u navedenom predmetu nisam se saglasio s većinskim mišljenjem, a iz sljedećih razloga:

- Podnosioci zahtjeva za ocjenu ustavnosti – ustavni spor – u najkraćem, osporili su odredbu člana 2. Zakona o Danu Republike Srpske, a koji je Narodna skupština Republike Srpske donijela u postupku usklađivanja zakonodavstva i provođenja Odluke Ustavnog suda broj U 3/13.
- Ne ulazeći u ovom momentu u razloge podnosioca zahtjeva, dužan sam navesti da se Ustavni sud nije izjasnio o nekoliko bitnih činjenica koje presudno mijenjaju prvenstveno potrebu za odlučivanjem, počevši od dopustivosti zahtjeva pa sve do odlučivanja o meritumu.
- Naime, kada je riječ o suštini spora u ranijim odlukama, a i u ovoj koja se odnosi na ključno pitanje postojanja 9. januara *kao datuma koji se proslavlja/obilježava*, nepotrebno je da ponavljam svoje ranije iznesene stavove o opravdanosti zahtjeva niti o opravdanosti upuštanja Ustavnog suda u ocjenjivanje historijskih činjenica. Sa žaljenjem naglašavam da su moje strepnje o narušavanju autoriteta Ustavnog suda i društvenog neprihvatanja odluka postale realnost jer, bar u Republici Srpskoj, ogromna većina javnog mnijenja smatra da je Ustavni sud nepotrebno narušio njihovu volju o datumu praznika i nije prihvatio *percepciju* historijskog, pa i ustavno-političkog *početka* ustavnog poretka Republike Srpske. Čak se i u ovoj odluci navodi procent stanovništva koje se izjašnjavalo na referendumu jer se, bez obzira na ništavost rezultata po odluci Ustavnog suda, ne može zanemariti iskazana volja i time indirektno osporiti volja jednog značajnog dijela društva.
- Međutim, ono što u ovoj odluci nije obrazloženo, prema mom uvjerenju, nastavlja da dalje generira društveno neprihvatanje provođenja naše odluke.
- Prvo je pitanje dopustivosti, jer se osnovano može raspraviti, a prema mom mišljenju i osporiti – da li je odlučivanje o jednom zakonu moguće zasnovati na argumentima koji su korišteni za odlučivanje o ustavnosti drugog zakona. U jednom slučaju je riječ o Zakonu o

praznicima, a u drugom o Zakonu o Danu Republike. U jednom slučaju postoji argumentacija koja se odnosi i na *praksu* provođenja zakona, a u drugom samo norma. Istovremeno, pravo na zaštitu od diskriminacije pojedinca ili kolektiviteta zahtijeva u odlučivanju raspravljanje i o postojanju/nepostojanju pojedinačnih radnji kojima se diskriminacija iskazuje. Recimo, da li se ono lice koje praznik ne prihvaća kao svoj prisiljava da učestvuje u manifestacijama proslave ili je na drugi način pravo bilo kojeg građanina ograničeno samom proslavom.

- Drugo je pitanje još važnije. Dakle, da li je argumentacijom odgovoreno na zahtjev i utvrđeno da eventualno postoje razlozi za prihvaćanje zahtjeva? Preciznije rečeno, kojim argumentima je obrazloženo prihvaćanje zahtjeva.

Obrazloženje naše odluke, od paragrafa 80. pa nadalje, nema *obrazloženje* već prepisivanje stavova iz drugih odluka vezanih za istu materiju. Koliko god se u odluci pozivalo na *suštinski jednak meritum*, nužnost poštovanja digniteta podnosioca zahtjeva, ali i Narodne skupštine kojoj je odluka dostavljena na izvršenje, zahtijevala je, ako treba i ponovo, navođenje razloga koji su, *ovaj put*, opredijelili Ustavni sud za ovakvo odlučivanje. I to po stavkama. Naprimjer, ako je sada praksa proslave praznika potpuno sekularna, ako ne postoji bilo koji vjerski element u proslavi, ako se naglašava sloboda prihvaćanja (ili neprihvatanja) proslave, kako je Ustavni sud došao do zaključka do kojeg je došao i koji su bili razlozi.

No, sve navedeno blijedi pred nepostojanjem odgovora na ključna pitanja.

I u ovoj odluci (kao i u ranijim) Ustavni sud snažno naglašava pravo Republike Srpske na svoj praznik (Dan Republike ili sličan kojim bi se obilježilo ustavno i faktičko postojanje Republike Srpske) i time štiti i dio ustavnog poretka zasnovanog na Ustavu Bosne i Hercegovine, ali i Ustavu Republike Srpske. Ali, u ovoj odluci naglašava stavove iz druge odluke (U 10/16) kojima se osnažuje pravo na referendum u Republici Srpskoj (naravno, o pitanjima koja su unutar ustavnog poretka Bosne i Hercegovine i Republike Srpske). Ne ulazeći sad u raspravu o mogućnostima referenduskog izjašnjavanja ili efektima njegovih rezultata, dolazi se do zaključka da je u ovoj odluci Ustavni sud rekao da (pojednostavljeno) Republika Srpska ima pravo na svoj praznik (svoj dan) i da se referendumom građani mogu izjašnjavati o svim pitanjima koja su unutar ustavnog poretka Bosne i Hercegovine i Republike Srpske. No, zbog efekta ove odluke 9. januar ne može biti datum praznika.

Pitanje koje je ključni razlog za moje osporavanje i glasanje protiv mišljenja većine i koje se nameće kao najvažnije je sljedeće:

Da li je Ustavni sud ovom odlukom rekao da od 365 redovnih dana u godini Narodna skupština može bilo koji datum proglasiti kao praznik osim 9. januara? Ili će svaki drugi hipotetički datum biti predmet historijske *valorizacije* od strane Ustavnog suda ako bude podnesen zahtjev za ocjenu ustavnosti? Samo kao primjer, bez namjere da se na bilo koji način upustim u ovlaštenja Narodne skupštine, šta ako se proglašava 28. februar kao dan donošenja prvog Ustava Republike Srpske? U hipotetičkom primjeru ocjenjivanja ustavnosti, da li ćemo tad pratiti praksu iz Odluke broj U 3/13 i dati svoje mišljenje o historijskim činjenicama i štititi osnovanu ili neosnovanu *percepciju* ili ćemo kao u predmetu broj U 18/16 štititi stvarnu ili formalnu *moćnost* učestvovanja u odlučivanju i *percepciju* odbaciti kao nevažnu?

Ponovo naglašavam, historijske činjenice su se desile. Mi svojim odlukama niti možemo niti smijemo da se upuštamo u njihove ocjene, a pogotovo ne smijemo u osjetljivom etničkom balansu Bosne i Hercegovine sebi dopustiti različit pristup ocjenjivanju.

Stoga se, kao i iz razloga koje sam navodio i u ranijim odlukama, nažalost nisam složio s većinskim mišljenjem.

IZDVOJENO MIŠLJENJE O NESLAGANJU SUDIJE MIODRAGA SIMOVIĆA

Zbog bitne razlike u pravnom pristupu problematici ove ustavnopravne stvari, ne mogu podržati odluku većine u utvrđivanju neustavnosti člana 2. stav (1) Zakona o Danu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 113/16). Moji razlozi su u suštini isti kao i oni koje sam prezentirao u Izdvojenom mišljenju o neslaganju povodom Odluke o dopustivosti i meritumu broj U 3/13 od 26. novembra 2015. godine. Smatram da će i ova odluka Ustavnog suda voditi više kompromitiranju njegove ustavnosudske funkcije nego njegovoj afirmaciji. Između „sudske uzdržljivosti“ i „sudskog aktivizma“, Ustavni sud nije izvršio pravi izbor.